

Kohtulahendite kogumik

EUROOPA KOHTU OTSUS (kolmas koda)

30. aprill 2020^{*i}

Eelotsusetaotlus – Vabadusel, turvalisusel ja õigusel rajanev ala – Piirikontroll, varjupaik ja sisseränne – Otsus nr 565/2014/EL – Välispiiridel isikute kontrollimise lihtsustatud kord – Kolmanda riigi kodanik, kellel on liikmesriigi väljastatud ajutine elamisluba – Artikkel 3 – Bulgaaria, Horvaatia, Küprose ja Rumeenia poolt teatavate dokumentide oma riigi viisadega võrdväärse tunnistamine – Riigi vastu otsusele tuginemise võimalus – Vahetu õigusemõju – Eraõigusliku üksuse tunnistamine riigi harundina – Tingimused – Määrus (EÜ) nr 562/2006 – Schengeni piirieskirjad – Artikkel 13 – Liikmesriigi territooriumile sisenemise keeld – Põhjendamiskohustus – Määrus (EÜ) nr 261/2004 – Reisijatele lennureisist mahajätmise korral antav hüvitis ja abi – Artikli 2 punkt j – Lennureisist mahajätmine väidetavalt mittetäielike reisidokumentide tõttu – Artikkel 15 – Lennuettevõtjate kohustused reisijate ees – Veolepingus või muudes dokumentides ette nähtud kohustustest loobumise lubamatus

Kohtuasjas C-584/18,

mille ese on ELTL artikli 267 alusel Eparchiako Dikastirio Larnakase (Larnaca esimese astme kohus, Küpros) 3. septembri 2018. aasta otsusega esitatud eelotsusetaotlus, mis saabus Euroopa Kohtusse 19. septembril 2018, menetluses

D. Z.

versus

Blue Air – Airline Management Solutions SRL,

EUROOPA KOHUS (kolmas koda),

koosseisus: koja president A. Prechal, Euroopa Kohtu president K. Lenaerts kolmanda koja kohtuniku ülesannetes, kohtunikud L. S. Rossi, J. Malenovský (ettekandja) ja F. Biltgen,

kohtujurist: G. Pitruzzella,

kohtusekretär: ametnik R. Schiano,

arvestades kirjalikku menetlust ja 12. septembri 2019. aasta kohtuistungil esitatut,

arvestades seisukohti, mille esitasid:

- D. Z., esindaja: *dikigoros* K. Papantoniou,
- Blue Air – Airline Management Solutions SRL, esindaja: *dikigoros* N. Damianou,

* Kohtumenetluse keel: kreeka.

- Küprose valitsus, esindajad: E. Neofytou ja D. Lysandrou,
  - Saksamaa valitsus, esindajad: J. Möller, T. Henze ja R. Kanitz, hiljem J. Möller ja R. Kanitz
  - Madalmaade valitsus, esindajad: M. K. Bulterman ja J. Langer,
  - Euroopa Komisjon, esindajad: M. Condou-Durande, C. Cattabriga, N. Yerrell ja G. Wils,
- olles 21. novembri 2019. aasta kohtuistungil ära kuulanud kohtujuristi ettepaneku,
on teinud järgmise

otsuse

- 1 Eelotsusetaotlus puudutab küsimust, kuidas tõlgendada Euroopa Parlamendi ja nõukogu 15. mai 2014. aasta otsust nr 565/2014/EL, millega kehtestatakse välispiiridel isikute kontrollimise lihtsustatud kord, mille alusel Bulgaaria, Horvaatia, Küpros ja Rumeenia tunnustavad ühepoolset teatavaid dokumente võrdväärseks oma riigi viisadega, mille nad on välja andnud oma territooriumilt läbisõiduks või kuni 90-päevaseks kavatsetavaks viibimiseks oma territooriumil mis tahes 180-päevase perioodi jooksul, ning millega tunnistatakse kehtetuks otsused nr 895/2006/EÜ ja nr 582/2008/EÜ (ELT 2014, L 157, lk 23); Euroopa Parlamendi ja nõukogu 15. märtsi 2006. aasta määruse (EÜ) nr 562/2006, millega kehtestatakse isikute üle piiri liikumist reguleerivad ühenduse eeskirjad (Schengeni piirieskirjad) (ELT 2006, L 105, lk 1), muudetud Euroopa Parlamendi ja nõukogu 26. juuni 2013. aasta määrusega (EL) nr 610/2013 (ELT 2013, L 182, lk 1) (edaspidi „Schengeni piirieskirjad“), artikleid 4 ja 13, ning Euroopa Parlamendi ja nõukogu 11. veebruari 2004. aasta määruse (EÜ) nr 261/2004, millega kehtestatakse ühiseeskirjad reisijatele lennureisist mahajätmise korral ning lendude tühistamise või pikaajalise hilinemise eest antava hüvitise ja abi kohta ning tunnistatakse kehtetuks määrus (EMÜ) nr 295/91 (ELT 2004, L 46, lk 1), artikli 4 lõiget 3 ja artikleid 14 ja 15.
- 2 Taotlus esitati D. Z-i ning Blue Air – Airline Management Solutions SRLi (edaspidi „Blue Air“) vahelises kohtuvaidluses selle üle, et Blue Air jättis D. Z-i Larnacast (Küpros) Bukaresti (Rumeenia) suundunud lennust maha.

Õiguslik raamistik

Schengeni lepingu rakendamise konventsioon

- 3 Schengenis 19. juunil 1990 allkirjastatud ja 26. märtsil 1995 jõustunud konventsioon, millega rakendatakse 14. juunil 1985. aastal Beneluxi Majandusliidu riikide, Saksamaa Liitvabariigi ja Prantsuse Vabariigi valitsuste vahel sõlmitud Schengeni lepingut kontrolli järkjärgulise kaotamise kohta nende ühispiiridel (EÜT 2000, L 239, lk 19; ELT eriväljaanne 19/02, lk 9; edaspidi „Schengeni konventsioon“), kuulub Schengeni *acquis'* hulka.

4 Schengeni konventsiooni artikli 26 lõigetes 1 ja 2 on sätestatud:

„1. Vastavalt kohustustele, mis tulenevad ühinemisest 28. juuli 1951. aasta Genfi pagulasseisundi konventsiooniga, mida on muudetud 31. jaanuari 1967. aasta New Yorgi protokolliga, kohustuvad konventsiooniosalised inkorporeerima oma siseriiklikku õigusse järgmised sätted:

- a) kui välismaalasel on keelatud siseneda ühe konventsiooniosalise territooriumile, siis veoettevõtja, kes on toonud välismaalase õhu, mere või maismaa kaudu välispiirile, on kohustatud ta viivitamata tagasi viima. Piirivalveasutuse taotlusel peab veoettevõtja viima välismaalase tagasi kolmandasse riiki, kust ta on tulnud, kolmandasse riiki, kes on andnud reisidokumendi, millega ta reisis, või muusse kolmandasse riiki, kus on tagatud tema vastuvõtmine;
- b) veoettevõtja on kohustatud võtma kõik vajalikud meetmed, tagamaks, et õhu või mere kaudu veetaval välismaalasel on konventsiooniosalise territooriumile sisenemiseks nõutavad reisidokumendid.

2. Vastavalt kohustustele, mis tulenevad 28. juuli 1951. aasta Genfi pagulasseisundi konventsioonist, mida on muudetud 31. jaanuari 1967. aasta New Yorgi protokolliga, ja kooskõlas oma riigiõiguslike sätetega kohustuvad konventsiooniosalised kehtestama sanktsioone veoettevõtjate suhtes, kes veavad kolmandast riigist õhu või mere kaudu nende territooriumile välismaalasi, kellel puuduvad nõutavad reisidokumendid.“

Direktiiv 2001/51/EÜ

5 Nõukogu 28. juuni 2001. aasta direktiivi 2001/51/EÜ, millega täiendatakse 14. juuni 1985. aasta Schengeni lepingu rakendamise konventsiooni artikli 26 sätteid (EÜT 2001, L 187, lk 45; ELT eriväljaanne 19/04, lk 160), artiklis 1 on sätestatud:

„Käesoleva direktiivi eesmärk on täiendada [Schengeni konventsiooni] artikli 26 sätteid ning määratleda nende rakendamise teatavad tingimused.“

6 Direktiivi 2001/51 artikli 4 lõikes 1 on ette nähtud:

„Liikmesriigid võtavad vajalikud meetmed tagamaks, et Schengeni konventsiooni artikli 26 lõigete 2 ja 3 alusel veoettevõtjate suhtes rakendatavad karistused oleksid hoiatavad, tõhusad ja proportsionaalsed [...]“.

Schengeni piirieskirjad

7 Schengeni piirieskirjade artiklis 2 oli sätestatud:

„Käesolevas määruses kasutatakse järgmisi mõisteid:

[...]

- 13) piirivalveametnik – vastavalt siseriiklikule õigusele piiripunkti või piirile või selle vahetusse lähedusse määratud ametiisik, kes kooskõlas käesoleva määruse ja siseriikliku õigusega täidab piirikontrolliga seotud ülesandeid;

[...]“.

8 Nende piirieskirjade artikli 5 lõike 1 kohaselt:

„Kuni 90-päevaseks kavandatud viibimiseks liikmesriikide territooriumil mis tahes 180-päevase ajavahemiku jooksul [...] kehtivad kolmandate riikide kodanikele järgmised territooriumile sisenemise tingimused:

- a) neil on kehtiv reisidokument, mis annab kasutajale õiguse piiri ületada [...];
- b) neil on kehtiv viisa, kui see on nõutav vastavalt nõukogu [15. märtsi 2001. aasta määrusele (EÜ) nr 539/2001, milles loetletakse kolmandad riigid, kelle kodanikel peab välispiiride ületamisel olema viisa, ja need kolmandad riigid, kelle kodanikud on sellest nõudest vabastatud (EÜT 2001, L 81, lk 1; ELT eriväljaanne 19/04, lk 65)], välja arvatud juhul, kui neil on kehtiv elamisluba või kehtiv pikaajaline viisa;
- c) nad tõendavad kavatsetava viibimise eesmärki ja tingimusi ning neil on piisavalt elatusvahendeid nii kavatsetava viibimise ajaks kui ka tagasipöördumiseks oma päritolumaale või sõiduks kolmandasse riiki, kus nende vastuvõtmine on tagatud, või nad on võimelised omandama need vahendid seaduslikul teel;
- d) nende kohta ei ole Schengeni infosüsteemi (SIS) kantud hoiatust sisenemise keelamise eesmärgil;
- e) nad ei ohusta ühegi liikmesriigi avalikku korda, sisejulgeolekut, rahvatervist või rahvusvahelisi suhteid, eelkõige juhul kui nende kohta pole liikmesriikide siseriiklikesse andmebaasidesse kantud hoiatust sisenemise keelamise eesmärgil samadel põhjustel.“

9 Nimetatud piirieskirjade artiklis 7 oli ette nähtud:

„1. Välispiiri ületamist kontrollivad piirivalveametnikud. Kontrollimine toimub käesoleva peatüki kohaselt.

[...]

3. Kolmandate riikide kodanikel tuleb riiki sisenemisel ja riigist lahkumisel läbida järgnev põhjalik kontroll:

- a) riiki sisenemisel hõlmab põhjalik kontroll järgmist: artikli 5 lõikes 1 riiki sisenemise kohta sätestatud tingimuste kontrollimist ning vajaduse korral riigis elamist ja kutsealaga tegelemist lubavate dokumentide kontrollimist. See hõlmab järgmiste aspektide üksikasjalikku kontrollimist:
  - i) kolmanda riigi kodanikul piiriületuseks vajaliku kehtiva ning kohaldatavuse korral asjakohast viisat või elamisluba sisaldava dokumendi olemasolu kontrollimist;
  - ii) reisidokumendi põhjalikku uurimist võltsimis- ja järeletegemise tunnuste avastamiseks;
  - iii) asjaomase kolmanda riigi kodaniku reisidokumendil olevate sisenemis- ja väljumistemplete kontrollimist, et sisenemis- ja väljumiskuupäevi võrreldes teha kindlaks, kas isik on juba ületanud liikmesriikide territooriumil maksimaalse lubatud viibimise aja;
  - iv) asjaomase kolmanda riigi kodaniku lähte- ja sihtkoha ja kavandatava riigis viibimise eesmärgi kindlakstegemist ning vajaduse korral vastavate tõendavate dokumentide kontrollimist;
  - v) kontrollimist, et asjaomasel kolmanda riigi kodanikul on piisavalt elatusvahendeid kavandatava riigis viibimise aja ning eesmärgi, päritoluriiki tagasipöördumise või transiidi jaoks kolmandasse riiki, kuhu lubamises ta on kindel, või et ta saab sellised vahendid seaduslikul viisil omandada;
  - vi) kontrollimist, et asjaomane kolmanda riigi kodanik, tema transpordivahend ja tema poolt transporditavad esemed ei ohusta tõenäoliselt ühegi liikmesriigi avalikku korda, sisejulgeolekut, rahvatervist ega rahvusvahelisi suhteid. See hõlmab otseselt isikute ja vajaduse korral ka esemete kohta kantud andmete ja hoiatuste kontrolli SISist ja siseriiklikest andmebaasidest ning meetmete võtmist selliste hoiatuste esinemise korral;

[...]“.

- 10 Piirieskirjade artikli 13 lõigete 2 ja 3 kohaselt:

„2. Sisenemisest võib keelduda üksnes põhjendatud otsusega, milles märgitakse keeldumise täpsed põhjused. Otsuse teeb selleks siseriikliku õiguse alusel volitatud asutus. See jõustub koheselt.

Põhjendatud otsus, milles märgitakse keeldumise täpsed põhjused, antakse V lisa B osas esitatud standardvormi kujul, mis täidetakse asutuse või ametiisiku poolt, kes on siseriikliku õiguse alusel volitatud sisenemisest keelduma. Täidetud standardvorm antakse asjaomasele kolmanda riigi kodanikule, kes kinnitab selle vormiga sisenemiskeelu otsuse kättesaamist.

3. Sisenemiskeelu saanud isikutel on õigus otsus edasi kaevata. Edasikaebamine toimub siseriikliku õiguse kohaselt. Samuti antakse kolmanda riigi kodanikule kirjalikult nimekiri kontaktpunktidest, kust on võimalik saada teavet esindajate kohta, kes on pädevad tegutsema kolmanda riigi kodaniku nimel vastavalt siseriiklikule õigusele.

[...]“.

- 11 Schengeni piirieskirjade artikli 15 lõigetes 1 ja 2 oli sätestatud:

„1. Käesoleva määruse artiklites 6–13 osutatud piirikontrolli teostavad piirivalveametnikud kooskõlas käesoleva määruse sätete ja siseriikliku õigusega.

Nimetatud piirikontrolli teostades jäävad endiseks need piirivalveametnikele siseriikliku õigusega antud volitused kriminaalmenetluse algatamiseks, mis ei kuulu käesoleva määruse kohaldamisalasse.

Liikmesriigid tagavad, et piirivalveametnikeks on spetsiaalse ettevalmistuse ja nõuetekohase väljaõppe saanud professionaalid, ning võtavad seejuures arvesse piirivalveametnike ühiseid põhiõppekavasid, mille on välja töötanud ja kasutusele võtnud [nõukogu 26. oktoobri 2004. aasta määrusega (EÜ) nr 2007/2004 Euroopa Liidu liikmesriikide välispiiril tehtava operatiivkoostöö juhtimise Euroopa agentuuri asutamise kohta (ELT 2004, L 349, lk 1)] asutatud Euroopa Liidu Liikmesriikide Välispiiril Tehtava Operatiivkoostöö Juhtimise Euroopa Agentuur. [...]

2. Liikmesriigid edastavad komisjonile siseriikliku õiguse alusel piirikontrolli teostamise eest vastutavate siseriiklike teenistuste loetelu vastavalt artiklile 34.“

Määrus nr 539/2001

- 12 Määruse nr 539/2001 artiklis 1 on sätestatud:

„I lisa esitatud nimekirjas olevate kolmandate riikide kodanikelt nõutakse liikmesriigi välispiiri ületamisel viisat.“

- 13 Kasahstan on selles lisa esitatud kolmandate riikide nimekirjas.

Otsus nr 565/2014

14 Otsuse 565/2014 põhjendustes 5 ja 7 on märgitud:

„(5) [...] Seoses Küprosega, kes on rakendanud [Euroopa Parlamendi ja nõukogu 14. juuni 2006. aasta] otsusega nr 895/2006/EÜ [millega kehtestatakse välispiiridel isikute kontrollimise lihtsustatud kord, mille alusel Tšehhi Vabariik, Eesti, Küpros, Läti, Leedu, Ungari, Malta, Poola, Sloveenia ja Slovakkia tunnustavad ühepoolselt teatavaid dokumente võrdväärseks oma riigi viisadega, mille nad on välja andnud oma territooriumilt läbisõiduks (ELT 2006, L 167, lk 1)] kehtestatud ühist korda alates 10. juulist 2006, ning Bulgaaria ja Rumeeniaga, kes on rakendanud [Euroopa Parlamendi ja nõukogu 17. juuni 2008. aasta] otsusega nr 582/2008/EÜ [millega kehtestatakse välispiiridel isikute kontrollimise lihtsustatud kord, mille alusel Bulgaaria, Küpros ja Rumeenia tunnustavad ühepoolselt teatavaid dokumente võrdväärseks oma riigi viisadega, mille nad on välja andnud oma territooriumilt läbisõiduks (ELT 2008, L 161, lk 30)] kehtestatud ühist korda alates 18. juulist 2008, tuleks vastu võtta ühised eeskirjad, millega antakse Bulgaariale, Küprosele ja Rumeeniale nii nagu Horvaatiale õigus ühepoolselt tunnustada teatavaid Schengeni *acquis*'d täielikult rakendavate liikmesriikide välja antud dokumente või samalaadseid Horvaatia välja antud dokumente võrdväärseks oma riigi viisadega ning kehtestada selle ühepoolse võrdväärse alusel oma välispiiridel isikute kontrollimise lihtsustatud kord. [...]

[...]

(7) Lihtsustatud korras osalemine peaks olema vabatahtlik, panemata uutele liikmesriikidele täiendavaid kohustusi lisaks 2003., 2005. või 2011. aasta ühinemisaktis ette nähtud kohustustele.“

15 Otsuse nr 565/2014 artiklis 1 on sätestatud:

„Käesoleva otsusega kehtestatakse välispiiridel isikute kontrollimise lihtsustatud kord, mille kohaselt Bulgaaria, Horvaatia, Küpros ja Rumeenia võivad tunnustada ühepoolselt võrdväärseks oma riigi viisadega, mille nad on välja andnud oma territooriumilt läbisõiduks või kuni 90-päevaseks kavatsetavaks viibimiseks oma territooriumil mis tahes 180-päevase perioodi jooksul, käesoleva otsuse artikli 2 lõikes 1 ja artiklis 3 osutatud dokumente, mis on välja antud kolmandate riikide kodanikele, kelle suhtes kehtib viisanõue vastavalt määrusele [nr 539/2001].

Käesoleva otsuse rakendamine ei mõjuta isikute kontrollimist välispiiridel kooskõlas [Schengeni piirieskirjade] artiklitega 5–13 ning artiklitega 18 ja 19.“

16 Selle otsuse artiklis 2 on ette nähtud:

„1. Bulgaaria, Horvaatia, Küpros ja Rumeenia võivad tunnustada võrdväärseks oma riigi viisadega, mille nad on välja andnud oma territooriumilt läbisõiduks või kuni 90-päevaseks kavatsetavaks viibimiseks oma territooriumil mis tahes 180-päevase perioodi jooksul, järgmisi Schengeni *acquis*'d täielikult rakendavate liikmesriikide välja antud dokumente, olenemata nende omanike kodakondsusest:

- a) viisaeeskirja artikli 2 punktis 3 määratletud ühtne viisa, mis kehtib kaheks või mitmekordseks sisenemiseks;
- b) [Schengeni konventsiooni] artiklis 18 osutatud pikaajaline viisa;
- c) [Schengeni piirieskirjade] artikli 2 punktis 15 määratletud elamisluba.

2. Bulgaaria, Horvaatia, Küpros ja Rumeenia võivad tunnustada võrdväärseks oma riigi viisadega, mille nad on välja andnud oma territooriumilt läbisõiduks või kuni 90-päevaseks kavatsetavaks viibimiseks oma territooriumil mis tahes 180-päevase perioodi jooksul, piiratud territoriaalse kehtivusega viisad, mis on välja antud vastavalt viisaeeskirja artikli 25 lõike 3 esimesele lausele.

3. Kui Bulgaaria, Horvaatia, Küpros või Rumeenia otsustab käesolevat otsust kohaldada, tunnustab ta kõiki lõigetes 1 ja 2 osutatud dokumente, olenemata sellest, milline liikmesriik on dokumendi välja andnud, välja arvatud juhul, kui need on kantud reisidokumentidesse, mida ta ei tunnusta või mille on välja andnud kolmas riik, kellega tal puuduvad diplomaatilised suhted.“

17 Nimetatud otsuse artikli 3 lõikes 1 on ette nähtud:

„Kui Bulgaaria, Horvaatia, Küpros või Rumeenia otsustab kohaldada artiklit 2, võib ta tunnustada võrdväärseks oma riigi viisaga, mille ta on andnud oma territooriumilt läbisõiduks või kuni 90-päevaseks kavatsetavaks viibimiseks oma territooriumil mis tahes 180-päevase perioodi jooksul, lisaks kõnealuses artiklis osutatud dokumentidele järgmisi dokumente:

- a) lühiajalised ja pikaajalised viisad, mille Bulgaaria, Horvaatia, Küpros või Rumeenia on välja andnud nõukogu [29. mai 1995. aasta] määruses (EÜ) nr 1683/95 [ühtse viisavormi kohta (EÜT 1995, L 164, lk 1; ELT eriväljaanne 19/01, lk 13)] kehtestatud ühtses viisavormis;
- b) elamisload, mille Bulgaaria, Horvaatia, Küpros või Rumeenia on välja andnud [nõukogu 13. juuni 2002. aasta] määruses (EÜ) nr 1030/2002 [millega kehtestatakse ühtne elamisloavorm kolmandate riikide kodanike jaoks (EÜT 2002, L 157, lk 1; ELT eriväljaanne 19/06, lk 3)] kehtestatud ühtses viisavormis,

välja arvatud juhul, kui viisad ja elamisload on kantud reisidokumentidesse, mida kõnealused liikmesriigid ei tunnusta, või reisidokumentidesse, mille on välja andnud kolmas riik, kellega neil puuduvad diplomaatilised suhted.“

18 Otsuse nr 565/2014 artiklis 5 on sätestatud:

„Kui Bulgaaria, Horvaatia, Küpros ja Rumeenia otsustavad käesolevat otsust kohaldada, teavitavad nad sellest komisjoni 20 tööpäeva jooksul käesoleva otsuse jõustumisest. Komisjon avaldab nende liikmesriikide saadetud teabe *Euroopa Liidu Teatajas*.

Nendes teadetes täpsustatakse asjakohasel juhul kolmandad riigid, kelle suhtes Bulgaaria, Horvaatia, Küpros ja Rumeenia vastavalt artikli 2 lõikele 3 ja artikli 3 lõikele 1 ei kohalda käesolevat otsust diplomaatiliste suhete puudumise tõttu.“

19 Selle otsuse artiklis 8 on ette nähtud:

„Käesolev otsus on adresseeritud Bulgaariale, Horvaatiale, Küprosele ja Rumeeniale.“

20 Teave komisjonilt liikmesriikidelt saadud teadete kohta, mis käsitlevad otsuseid kohaldada otsust nr 565/2014/EL (ELT 2014, C 302, lk 1) sisaldab punkti II (edaspidi „komisjoni esitatud teabe punkt II“), milles on sätestatud:

„Komisjon on saanud järgmised teated.

[...]

Rumeenia rakendab otsust [nr 565/2014] ning tunnustab vastavalt otsuse artiklile 3 Bulgaaria, Küprose ja Horvaatia välja antud viisapid ja elamislube, mis on loetletud vastavalt otsuse I, II ja III lisas, võrdväärseks Rumeenia viisadega.“

Määrus nr 261/2004

21 Määruse nr 261/2004 põhjendused 1 ja 2 on sõnastatud järgmiselt:

- „(1) Õhustranspordi valdkonnas ühenduse võetava meetme eesmärk on muu hulgas tagada reisijate kaitstuse kõrge tase. Peale selle tuleks täielikult võtta arvesse kõiki tarbijakaitse üldisi nõudeid.
- (2) Lennureisist mahajätmine ning lendude tühistamine või pikaajaline hilinemine põhjustab reisijatele tõsiseid raskusi ja ebamugavust.“

22 Määruse artikli 1 lõikes 1 on ette nähtud:

„Käesolevas määruses kehtestatakse siin nimetatud tingimustel reisijate minimaalsed õigused järgmistes olukordades:

- a) reisijaid jäetakse vastu nende tahtmist lennureisist maha;

[...]“.

23 Nimetatud määruse artikli 2 punkti j kohaselt on „lennureisist mahajätmine – reisijate lennukiga vedamisest keeldumine, kuigi reisija on ilmunud lennule artikli 3 lõikes 2 sätestatud tingimustel, välja arvatud juhul, kui lennureisist mahajätmiseks on mõistlikud põhjused, nagu tervis, ohutus või julgeolek või mittetäielikud reisidokumendid“.

24 Selle määruse artiklis 3 „Kohaldamisala“ on ette nähtud:

„1. Käesolevat määrust kohaldatakse:

- a) reisijate suhtes, kes lendavad välja asutamislepingu kohaldamisalasse kuuluva liikmesriigi territooriumi lennujaamast;

[...]

2. Lõiget 1 kohaldatakse tingimusel, et:

- a) reisijal on kinnitatud broneering asjaomasele lennule ning ta ilmub registreerimisele, välja arvatud artiklis 5 osutatud tühistamise korral,

- sätestatud korras ning ajaks, mille lennuettevõtja, reisikorraldaja või volitatud reisiagent on kirjalikult (sealhulgas elektrooniliselt) ette teatanud,

või kui aega ei ole märgitud,

- mitte hiljem kui 45 minutit enne teatavaks tehtud väljumisaega; või

[...]“.

25 Määruse nr 261/2004 artikli 4 lõike 3 kohaselt:

„Kui reisijad jäetakse vastu nende tahtmist lennureisist maha, maksab tegutsev lennuettevõtja reisijatele viivitama hüvitist vastavalt artiklile 7 ning abistab neid vastavalt artiklitele 8 ja 9.“

26 Määruse artiklis 15 „Kohustustest loobumist käsitlev keeld“ on ette nähtud:

„1. Käesoleva määruse alusel reisijate ees võetud kohustusi ei või piirata ega nendest loobuda, eelkõige veolepingusse märgitava mööndus- või piirava klausliga.

2. Kui reisija suhtes sellist mööndus- või piiravat klauslit kohaldatakse või kui reisijat ei teavitata korralikult tema õigustest ja ta on selle tulemusel võtnud vastu hüvitise, mis on väiksem käesolevas määruses ettenähtust, on reisijal ikkagi õigus vajalikele menetlustele pädevates kohtutes või ametiasutustes, et saada kätte täiendav hüvitis.“

Põhikohtuasi ja eelotsuse küsimused

27 Kasahstani Vabariigi kodanik D. Z. sõitis 6. septembril 2015 Larnaca lennujaama, et minna Rumeenia lennuettevõtja Blue Air lennule Bukaresti, kus ta pidi viibima kuni 12. septembrini 2015, et osaleda Association of Chartered Certified Accountantsi (Vannutatud Audiitorite Assotsiatsioon, ACCA) korraldatud eksamitel.

28 D. Z. esitas Larnaca lennujaamas Blue Airi agendina tegutseva äriühingu töötajatele kontrollimiseks oma reisidokumendid, oma passi ja Küprose Vabariigi väljastatud tähtjalise elamisloa, mille kehtivusaeg lõppes 6. aprillil 2016. Ühtlasi esitas ta taotluse Rumeenia viisa saamiseks, mille ta oli Rumeenia välisministeeriumile varem elektrooniliselt esitanud, ning nimetatud ministeeriumi automaatse veebipõhise süsteemi kaudu saadud vastuse, et niisugust viisat ei ole vaja, kui riigis viibimise aeg ei ole pikem kui 90 päeva 180-päevase ajavahemiku jooksul, kuna asjaomasel isikul juba oli Küprose Vabariigi väljastatud tähtjaline elamisluba.

29 Blue Airi maapealse teeninduse töötajad Bukaresti lennujaamas, kelle poole nimetatud äriühingu töötajad pöördusid, vastasid neile telefonitsi ja e-kirja teel, et D. Z. ei saa Rumeeniasse siseneda, kui tal ei ole Rumeenia ametivõimude väljastatud viisat või perekonnaliikme elamisluba. Seega jätsid nimetatud töötajad D. Z-i kavandatud lennust maha, kuna tema vedamise tagajärjel oleks ta selle lennuki tagasilennuga kohe Küprosele tagasi toodud ning Blue Airile oleks see toonud kaasa sanktsioonid.

30 D. Z. nõudis asjata, et talle esitataks kirjalikult lennureisist mahajätmise põhjused. Samuti ei edastatud talle ühtegi kirjalikku otsust Rumeenia territooriumile sisenemiseks loa andmata jätmise kohta.

31 Olles seisukohal, et talle osaks saanud lennureisist mahajätmine oli põhjendamatu ning eiras otsuse nr 565/2014 sätteid, esitas D. Z. Eparchiako Dikastirio Larnakasele (Larnaca esimese astme kohus, Küpros) hagi Blue Airi vastu, nõudes, et talle hüvitataks edasi-tagasi lennupileti maksumus, Bukaresti hotellibroneeringu tühistamise kulud, tasud eksamite eest, millel ta ei saanud osaleda, nimetatud eksamiteks valmistumiseks antud õppepuhkuse tõttu tööandjalt saamata jäänud töötasule vastav summa ning moraalne kahju, mida ta enda hinnangul kandis.

32 Eelotsusetaotluse esitanud kohtus väidab Blue Air eelkõige, et D. Z. esitas vääralt tema vastu hagi. Nimelt, nagu on märgitud ka tema kohaldatavates veotingimustes, ei ole Blue Air vastutav ei sihtriigi ametivõimude otsuse eest reisijale selle riigi territooriumile sisenemiseks loa andmata jätmise kohta, ei nende dokumentide eest, mis sellel reisijal olema peavad, ega ka sihtriigi õigusnormide järgimise eest.

- 33 Eelotsusetaotluse esitanud kohtu arvates tekitab vaidlus põhikohtuasjas esiteks küsimuse, kas D. Z-l on õigus tugineda Blue Airi vastu otsuse nr 565/2014 sätetele. Ta leiab, et kui hagejal oleks lubatud minna kõnealusele lennule, oleks ta saanud Rumeenia kohtus tugineda selle otsuse alusel oma õigusele riiki siseneda.
- 34 Ainus kahjustav tegu, mis D. Z-le osaks sai, oli aga see, et Blue Air jättis ta lennureisist maha. Eelotsusetaotluse esitanud kohus järeldeb sellest, et tuleb kindlaks määrata, millises ulatuses tekib D. Z-l selle lennureisist mahajätmise tulemusena õigus, millele ta võib kohtus Blue Airi vastu tugineda.
- 35 Teiseks leiab nimetatud kohus, et tal tuleb hinnata, kas põhikohtuasjaga sarnastel asjaoludel osaks saanud lennureisist mahajätmine kuulub määruse nr 261/2004 kohaldamisalasse ja kas jaatava vastuse korral võib veolepingu klausliga siiski piirata või isegi välistada lennuettevõtja vastutust, kui tegu on mittetäielike reisidokumentidega.
- 36 Jõudes neil asjaoludel järeldusele, et põhikohtuasjas tekivad liidu õiguse tõlgendamise küsimused, otsustas Eparchiako Dikastirio Larnakas (Larnaca esimese astme kohus, Küpros) menetluse peatada ja esitada Euroopa Kohtule järgmised eelotsuse küsimused:
- „1. Kas otsust [nr 565/2014] tuleb tõlgendada nii, et sellel on vahetu õigusmõju, mis avaldub esiteks kolmandate riikide kodanike õiguses sellele, et neilt ei nõuta sihtliikmesriiki sisenemiseks viisat, ja teiseks kõnealuse sihtliikmesriigi kohustuses niisugust viisat mitte nõuda, kui neil isikutel on otsuse [nr 565/2014] kohaselt – mida sihtliikmesriik on kohustunud rakendama – vastastikku tunnustamisele kuuluvate dokumentide nimekirjas ära toodud viisa või elamisluba?
  2. Kui lennuettevõtja jätab ise ja/või oma lähteliikmesriigi lennujaama esindajate ja agentide vahendusel reisija lennureisist maha, tuginedes sellele, et sihtliikmesriigi ametivõimud ei lubanud riiki siseneda viisa väidetava puudumise tõttu, siis kas seda lennuettevõtjat võib käsitada isikuna, kes täidab kõnealuse riigi ülesandeid ja tegutseb nimetatud riigi harundina (*emanation of State*), mistõttu kahju kannatanud reisija võib lähteliikmesriigi kohtus tugineda tema vastu otsusele [nr 565/2014], tõendamaks, et tal oli õigus ilma täiendava viisata riiki siseneda, ning nõudmaks selle õiguse rikkumise eest ning sellest tulevalt temaga sõlmitud veolepingu rikkumise eest rahalist hüvitist?
  3. Kas lennuettevõtja võib ise ja/või oma lähteliikmesriigi lennujaama esindajate ja agentide vahendusel jätta kolmanda riigi kodaniku lennureisist maha, tuginedes sellele, et sihtliikmesriigi ametiasutused ei andnud talle luba oma territooriumile siseneda, ilma et talle oleks varem edastatud mingit kirjalikku põhjendatud otsust riiki mittelubamise kohta (vt [Euroopa Parlamendi ja nõukogu 9. märtsi 2016. aasta] määruse (EÜ) 2016/399 [mis käsitleb isikute üle piiri liikumist reguleerivaid liidu eeskirju (Schengeni piirieskirjad) (ELT 2016, L 77, lk 1)] artikli 14 lõige 2, endine määruse [nr 562/2006] artikkel 13, mis näeb ette, et sisenemisest võib keelduda üksnes põhjendatud otsusega), et kahju kannatanud reisija põhiõiguste austamine ning konkreetsemalt õiguste kohtulik kaitse oleks tagatud (vt määruse 2016/399 artikkel 4)?
  4. Kas määruse [nr 261/2004] artikli 2 punkti j tuleb tõlgendada nii, et määruse kohaldamisalast jäetakse välja kõik need juhud, kui lennuettevõtja otsustab reisija lennureisist maha jätta väidetavalt „mittetäielike reisidokumentide“ tõttu? Kas selline lennureisist mahajätmine kuulub kõnealuse määruse kohaldamisalasse, kui kohus leiab konkreetse juhtumi eripäraste asjaolude põhjal, et reisidokumendid olid täielikud ning et reisist mahajätmine oli põhjendamatu või Euroopa õiguse rikkumise tõttu ebaseaduslik?
  5. Kas reisijat võib määruse [nr 261/2004] artikli 4 lõikes 3 ette nähtud õigusest hüvitisele jätta ilma klausli alusel, mis väidetavalt mittetäielike reisidokumentide korral piirab või vabastab lennuettevõtja vastutusest, kui niisugune klausel sisaldub lennuettevõtja tavalistes ning varem

avaldatud tegevust ja/või teenuse osutamist puudutavates üldtingimustes? Kas eelnimetatud määruse artikliga 15 koostoimes selle artikliga 14 on vastuolus niisuguste lennuettevõtja vastutust piiravate ja/või vastutusest vabastavate klauslite kohaldamine?“

Eelotsuse küsimuste analüüs

Vastuvõetavus

- 37 Blue Air väidab kõigepealt, et teine ja kolmas eelotsuse küsimus on vastuvõetamatud, kuna Küprose menetlusnormide vastaselt ei ole põhikohtuasja pooli enne käesoleva eelotsusetaotluse esitamist nendes küsimustes ära kuulatud.
- 38 Sellega seoses tuleb märkida, et ELTL artikliga 267 on liikmesriigi kohtule antud kõige laiem pädevus Euroopa Kohtusse pöördumiseks, kui ta leiab, et tema lahendamata asjas on tekkinud küsimusi, mis nõuavad tema menetluses oleva asja lahendamiseks vajalike liidu õigusnormide tõlgendamist või nende kehtivuse hindamist. Liikmesriikide kohtutel on seega pädevus ja – kui see on asjakohane – kohustus esitada eelotsusetaotlus, kui see kohus leiab kas omal algatusel või poolte taotlusel, et kohtuvaidluse sisulises küsimuses esineb selle artikli esimeses lõigus nimetatud asjaolu (16. jaanuari 1974. aasta kohtuotsus Rheinmühlen-Düsseldorf, 166/73, EU:C:1974:3, punkt 3, ja 1. veebruari 2017. aasta kohtuotsus Tolley, C-430/15, EU:C:2017:74, punkt 30 ja seal viidatud kohtupraktika).
- 39 Lisaks olgu märgitud, et ehkki eelotsuse küsimuse esitamine alles pärast võistleva menetluse toimumist võib olla hea õigusemõistmise huvides, ei ole ELTL artiklis 267 sätestatud menetluse rakendamiseks nõutavate tingimuste hulgas niisugust eelnevat arutelu mainitud (1. veebruari 2017. aasta kohtuotsus Tolley, C-430/15, EU:C:2017:74, punkt 32 ja seal viidatud kohtupraktika). Eelneva võistleva arutelu võimalikku vajadust saab hinnata ainult liikmesriigi kohus (28. juuni 1978. aasta kohtuotsus Simmenthal, 70/77, EU:C:1978:139, punkt 11).
- 40 Seetõttu ei takista asjaolu, et kohtuvaidluse pooled ei ole liidu õigusega seotud küsimust liikmesriigi kohtus varem arutanud, niisuguse küsimusega Euroopa Kohtu poole pöördumast (1. veebruari 2017. aasta kohtuotsus Tolley, C-430/15, EU:C:2017:74, punkt 33).
- 41 Igal juhul tuleb märkida, et Euroopa Kohtu ülesanne ei ole kontrollida, kas otsus esitada eelotsusetaotlus on tehtud kooskõlas kohtukorraldust ja -menetlust reguleerivate riigisiseste õigusnormidega (23. novembri 2017. aasta kohtuotsus Benjumea Bravo de Laguna, C-381/16, EU:C:2017:889, punkt 26 ja seal viidatud kohtupraktika).
- 42 Blue Air väidab järgmiseks, et eelotsusetaotluse esitanud kohus ei ole viidanud kohaldatavatele riigisisestele õigusnormidele, asjakohasele riigisisesele kohtupraktikale ega ka kõigile asjakohastele faktilistele ja õiguslikele asjaoludele, mis viisid ta järeldusele, et käesolevas asjas võivad olla kohaldatavad liidu õiguse sätted.
- 43 Sellega seoses tuleb märkida, et väljakujunenud kohtupraktikast, mida praeguseks kajastab ka Euroopa Kohtu kodukorra artikkel 94, tuleneb, et vajadus jõuda liidu õiguse sellise tõlgenduseni, mis oleks liikmesriigi kohtule tarvilik, eeldab, et liikmesriigi kohus määratleb esitatud küsimuste faktilise ja õigusliku raamistiku või vähemalt selgitab nende küsimuste aluseks olevaid faktilisi olukordi. Lisaks peavad eelotsusetaotluses olema välja toodud täpsed põhjused, miks liikmesriigi kohtul on liidu õiguse tõlgendamise küsimus tekkinud ja miks ta on pidanud vajalikuks esitada Euroopa Kohtule eelotsuse küsimused (19. detsembri 2018. aasta kohtuotsus Stanley International Betting ja Stanleybet Malta, C-375/17, EU:C:2018:1026, punkt 29 ja seal viidatud kohtupraktika).

- 44 Käesolevas asjas on aga eelotsusetaotluses põhikohtuasja õiguslik ja faktiline raamistik esitatud piisaval määral. Võttes arvesse nende liidu õigusaktide olemust ja ulatust, mille tõlgendamist taotletakse, ei takista viite puudumine kohaldatavatele riigisisestele õigusnormidele nimelt kuidagi head arusaamist sellest, millisesse konteksti eelotsusetaotluse esitanud kohtu küsimused kuuluvad. Lisaks võimaldab nimetatud kohtu poolt kõnealuses kohtuvaidluses otsuse tegemiseks esitatud eelotsuse küsimuste asjakohasuse kohta antud teave hinnata nende küsimuste ulatust ja anda neile tarviliku vastuse, nagu on kinnitatud Küprose, Saksamaa ja Madalmaade valitsuse esitatud kirjalikes märkustes.
- 45 Lõpuks väljendab Saksamaa valitsus kahtlusi seoses neljanda ja viienda küsimuse asjakohasusega, kuna näib, et D. Z. ei ole esitanud hüvitisenõuet määruse nr 261/2004 alusel.
- 46 Sellega seoses olgu esiteks märgitud, et liidu õiguse tõlgendamist puudutavate küsimuste puhul, mida liikmesriigi kohus on esitanud õiguslikus ja faktilises raamistikus, mille ta on määratlenud omal vastutusel ja mille paikapidavuse kontrollimine ei ole Euroopa Kohtu ülesanne, eeldatakse, et need on asjakohased (15. mai 2003. aasta kohtuotsus Salzmann, C-300/01, EU:C:2003:283, punkt 31, ja 28. märtsi 2019. aasta kohtuotsus Cogeco Communications, C-637/17, EU:C:2019:263, punkt 57 ja seal viidatud kohtupraktika).
- 47 Teiseks, nagu ka kohtujurist oma ettepaneku punktis 23 märkis, täpsustas eelotsusetaotluse esitanud kohus siiski oma eelotsusetaotluses, et Küprose õigus võimaldab tal määrata poolele hüvitise ka juhul, kui viimane pole seda otseselt nõudnud, mistõttu on tal võimalik määrata põhikohtuasja hagejale hüvitis määruse nr 261/2004 alusel, tingimusel et seda määrust tuleb tõlgendada nii, et see annab talle niisuguse õiguse.
- 48 Eeltoodud kaalutlustest tuleneb, et eelotsusetaotlus on vastuvõetav.

Sisulised küsimused

Esimene küsimus

- 49 Oma esimese küsimusega soovib eelotsusetaotluse esitanud kohus sisuliselt teada, kas otsuse nr 565/2014 artikli 3 lõiget 1 tuleb tõlgendada nii, et sellel on vahetu õigusmõju ning sellest sättest tuleneb kolmandate riikide kodanikele õigusi, millele nad võivad sihtliikmesriigi vastu tugineda, eeskätt õigus, et selle liikmesriigi territooriumile sisenemiseks ei nõuta neilt viisat juhul, kui neil on viisa või elamisluba, mis kuulub nende dokumentide nimekirja, mille tunnustamise kohustuse on nimetatud liikmesriik vastavalt nimetatud otsusele võtnud.
- 50 Kõigepealt olgu märgitud, et ELTL artikli 288 neljanda lõigu kohaselt on liidu otsus tervikuna siduv ja kui otsuses täpsustatakse selle adressaadid, on see siduv vaid nimetatud adressaatidele.
- 51 Käesoleval juhul on otsuse nr 565/2014 artiklis 8 nimetatud selle otsuse adressaatideks Bulgaaria, Horvaatia, Küpros ja Rumeenia. Järelikult on see otsus siduv vaid neile neljale liikmesriigile.
- 52 Lisaks on selle otsuse artikli 3 lõikes 1 nähtud sisuliselt ette, et iga liikmesriik neist neljast võib selles artiklis loetletud, teiste selle otsuse adressaatideks olevate liikmesriikide väljastatud viisaid ja elamislube tunnustada võrdväärseks oma riigi viisadega.
- 53 Esimesena ilmneb seega otsuse nr 565/2014 artikli 3 lõike 1 sõnastusest koostoimes selle otsuse põhjendusega 7, et selles sättes loetletud viisade ja elamislubade tunnustamine on asjaomastele liikmesriikidele lihtsalt võimalus.

- 54 Siiski, kui viimased otsustavad otsust nr 565/2014 kohaldada ja vastavalt selle otsuse artiklile 5 teavitavad oma otsusest tunnustada oma riigi viisadega võrdväärse teiste selle otsuse adressaatideks olevate liikmesriikide väljastatud viisaid ja elamislube, sealhulgas nimetatud otsuse artikli 3 lõikes 1 osutatud dokumente, nagu komisjoni avaldatud teabe punkti II kohaselt on seda teinud Rumeenia, siis nende esimeste liikmesriikide poolt neile kõnealuse artikli 3 lõikes 1 antud võimaluse kasutamine toob nende jaoks kaasa kohustuse selles sättes nimetatud dokumente tunnustada.
- 55 Seda järeldust ei sea kahtluse alla ka asjaolu, et otsuse nr 565/2014 artikkel 3 ei sisalda sätet, mis oleks võrdväärne selle otsuse artikliga 2, mille lõikes 3 on sõnaselgelt täpsustatud, et kui üks neljast otsuse nr 565/2014 adressaadiks olevast liikmesriigist otsustab seda otsust kohaldada, toob see kaasa kohustuse tunnustada põhimõtteliselt kõiki nimetatud artikli lõigetes 1 ja 2 osutatud dokumente.
- 56 Nimelt ilmneb otsuse nr 565/2014 artikli 2 lõikest 3, et selle otsuse adressaatideks olevad liikmesriigid, kes on otsustanud seda kohaldada, peavad põhimõtteliselt tunnustama kõiki sama otsuse artikli 2 lõigetes 1 ja 2 loetletud dokumente, mille on väljastanud Schengeni *acqui'd* täielikult rakendavad liikmesriigid, olenemata sellest, milline nendest viimati nimetatud liikmesriikidest on dokumendi välja andnud.
- 57 Nendel tingimustel ei saa asjaolu, et otsuse nr 565/2014 artiklis 3 puudub selle otsuse artikli 2 lõikes 3 sisalduva sättega võrdväärne säte, tõlgendada nii, et nimetatud otsuse adressaatideks olevad liikmesriigid, kes on otsustanud kohaldada selle otsuse artiklit 3, säilitavad vabaduse kalduda juhtumipõhiselt kõrvale viisade ja elamislubade tunnustamise korrast, millega nad on liitunud vastavalt sama otsuse artiklile 5.
- 58 Mis teisena puudutab käesoleva kohtuotsuse punktis 54 osutatud kohustuse ulatust, siis asjaomaste liikmesriikide jaoks seisneb see teiste otsuse nr 565/2014 adressaatideks olevate liikmesriikide väljastatud viisade ja elamislubade – nagu need, mida nimetatakse selle otsuse artikli 3 lõike 1 punktides a ja b ning mis on loetletud selle otsuse lisades – tunnustamises võrdväärse oma riigi viisadega, mille nad on välja andnud oma territooriumilt läbisõiduks või kuni 90-päevaseks kavatseta viibimiseks oma territooriumil mis tahes 180-päevase perioodi jooksul.
- 59 Nagu lisaks ilmneb ka otsuse nr 565/2014 artikli 3 lõikest 1, on liidu seadusandja näinud sellest kohustusest ette ainult ühe võimaliku erandi seoses viisade ja elamislubadega, mis on kantud reisidokumentidesse, mida kõnealused liikmesriigid ei tunnusta, või reisidokumentidesse, mille on välja andnud kolmas riik, kellega neil puuduvad diplomaatilised suhted.
- 60 Siit järeldub, et välja arvatud selle sõnaselgelt ette nähtud erandi puhul peavad otsuse nr 565/2014 adressaadiks olevad liikmesriigid, kes on otsustanud otsuse nr 565/2014 artikli 3 lõikes 1 ette nähtud korraga liituda, täitma nimetatud tunnustamiskohustust selle otsuse kohaldamisalasse kuuluvatel üksikjuhtumitel.
- 61 Sellist tõlgendust toetab ka otsuse nr 565/2014 eesmärk, milleks on – nagu ka pealkirjast ilmneb – kehtestada välispiiridel isikute kontrollimise lihtsustatud kord, mille alusel selles korras osalevad liikmesriigid tunnustavad teatavaid reisidokumente võrdväärse oma riigi viisadega.
- 62 Nimelt, nagu märkis ka kohtujurist oma ettepaneku punktis 49, et esiteks, kui otsuse nr 565/2014 adressaadiks olevatel liikmesriikidel, kes on otsustanud kohaldada selle otsuse artiklit 3, oleks võimalus selles otsuses ette nähtud kontrollimise lihtsustatud korrast juhtumipõhiselt kõrvale kalduda, ei saaks seda korda tõhusalt rakendada.
- 63 Teiseks ei saa niisugune võimalus olla kooskõlas õiguskindluse põhimõttega, mille edendamiseks avaldatakse vastavalt selle otsuse artiklile 5 *Euroopa Liidu Teatajas* asjaomase liikmesriigi otsus kohaldada otsust nr 565/2014.

- 64 Kolmandana, mis puutub otsuse nr 565/2014 artikli 3 lõikes 1 osutatud kohustusele tuginemist sihtliikmesriigi vastu, siis tuleb märkida, et Euroopa Kohus on möönnud, et isikud võivad liikmesriigi vastu tugineda neile adresseeritud liidu otsuse sätetele sel määral, mil nendes sätetes liikmesriigile pandud kohustused on tingimusteta ja piisavalt täpsed (vt selle kohta 10. novembri 1992. aasta kohtuotsus Hansa Fleisch Ernst Mundt, C-156/91, EU:C:1992:423, punktid 12 ja 13 ning seal viidatud kohtupraktika).
- 65 Sellega seoses tuleb tõdeda, et kui asjaomane liikmesriik on end kord juba sidunud käesoleva kohtuotsuse punktis 54 osutatud kohustusega, siis otsuse nr 565/2014 artikli 3 lõikes 1 ette nähtud kohustus – nagu käesoleva kohtuotsuse punktides 60–63 seda tõlgendatakse – vastab tingimusetuse ja piisava täpsuse kriteeriumile.
- 66 Seda hinnangut ei lükka ümber asjaolu, et samamoodi nagu otsuse nr 565/2014 artikli 2 lõikes 3 antakse selle otsuse artikli 3 lõikes 1 liikmesriikidele luba kalduda kõrvale selles sättes ette nähtud kohustusest juhul, kui viisad ja elamisload on kantud dokumentidesse, mida kõnealused liikmesriigid ei tunnusta, või reisidokumentidesse, mille on välja andnud kolmas riik, kellega neil puuduvad diplomaatilised suhted.
- 67 Nimelt on Euroopa Kohus juba otsustanud, et üksnes asjaolu, et otsus lubab selle adressaatideks olevatel liikmesriikidel teatavatel tingimustel, mis on kohtulikult kontrollitavad, kalduda kõrvale kõnealuse otsuse selgetest ja täpsetest sätetest, ei saa iseenesest võtta nimetatud sätetelt vahetut õigusmõju (vt selle kohta 9. septembri 1999. aasta kohtuotsus Feyrer, C-374/97, EU:C:1999:397, punkt 24 ja seal viidatud kohtupraktika).
- 68 Järelikult võivad isikud tugineda otsuse nr 565/2014 artikli 3 lõikes 1 ette nähtud kohustusele selle otsuse adressaadiks oleva liikmesriigi vastu, kes on otsustanud nimetatud sättes ette nähtud võimalust kasutada.
- 69 Eeltoodud kaalutlustest lähtudes tuleb esimesele küsimusele vastata, et otsuse nr 565/2014 artikli 3 lõiget 1 tuleb tõlgendada nii, et sellel on vahetu õigusmõju ning sellest sättest tuleneb kolmandate riikide kodanikele õigusi, millele nad võivad sihtliikmesriigi vastu tugineda, eeskätt õigus, et selle liikmesriigi territooriumile sisenemiseks ei nõuta neilt viisat juhul, kui neil kodanikel on viisa või elamisluba, mis kuulub nende dokumentide nimekirja, mille tunnustamise kohustuse on nimetatud liikmesriik vastavalt sellele otsusele võtnud.

Teine küsimus

- 70 Oma teise küsimusega soovib eelotsusetaotluse esitanud kohus sisuliselt teada, kas liidu õigust tuleb tõlgendada nii, et kui lennuettevõtja jätab ise või oma lähteliikmesriigi lennujaama esindajate ja agentide vahendusel reisija lennureisist maha, tuginedes sellele, et sihtliikmesriigi ametivõimud ei lubanud tal riiki siseneda, siis tuleb seda lennuettevõtjat käsitada isikuna, kes tegutseb nimetatud riigi harundina (*emanation of State*), mistõttu kahju kannatanud reisija võib lähteliikmesriigi kohtus tugineda selle lennuettevõtja vastu otsusele nr 565/2014, et saada hüvitist selle eest, et rikuti tema õigust siseneda sihtliikmesriiki ilma viimati nimetatud riigi väljastatud viisata.
- 71 Alustuseks tuleb märkida, et arvestades käesoleva kohtuotsuse punktides 29 ja 30 toodud täpsustusi, on eelotsusetaotluse esitanud kohtu ülesanne kontrollida, kas Rumeenia ametivõimud ka tegelikult keeldusid riiki sisenemiseks luba andmast. Seda arvesse võttes ja kuna nimetatud kohus on teise küsimuse sõnastanud eeldusel, et käesoleval juhul võis see nii olla, siis palutakse Euroopa Kohtul sellele küsimusel vastata niisugusest eeldusest lähtudes.

- 72 Olgu märgitud, et Euroopa Kohus on otsustanud, et isikud ei või tugineda direktiivi tingimusteta ja piisavalt täpsetele sätetele mitte ainult liikmesriigi ja kõigi tema haldusorganite vastu, vaid ka teiste organite või üksuste vastu, isegi kui need on eraõiguslikud, mis alluvad riigile või on riigi kontrolli all või millele on liikmesriik usaldanud avalikes huvides oleva ülesande täitmise ja millel on selleks laiemad volitused võrreldes nendega, mis tulenevad eraõiguslike isikute vahelistele suhetele kohaldatavatest eeskirjadest. Nimelt tuleb vältida, et riik võiks saada omapoolsest liidu õiguse rikkumisest kasu (vt selle kohta 10. oktoobri 2017. aasta kohtuotsus Farrell, C-413/15, EU:C:2017:745, punktid 32, 34 ja 35).
- 73 Niisugune kohtupraktika on analoogia alusel üle võetav sellistele liidu otsuse tingimusteta ja piisavalt täpsetele sätetele nagu seda on otsuse nr 565/2014 artikli 3 lõige 1 (vt selle kohta 7. juuni 2007. aasta kohtuotsus Carp, C-80/06, EU:C:2007:327, punkt 21).
- 74 Selleks, et teha kindlaks, kas lennuettevõtja vastu saab otsuse nr 565/2014 alusel esitada nõuet reisija, kelle see lennuettevõtja lennureisist maha jättis, kuna sihtliikmesriigi ametivõimud ei lubanud tal viisa puudumise tõttu oma territooriumile siseneda, tuleb seega kontrollida, kas seda vedajat tuleb käsitada kui niisugust üksust, millele osutatakse käesoleva kohtuotsuse punktis 72.
- 75 Täpsemalt on küsimus selles, kas lennuettevõtjat või tema agenti, kes lähteliikmesriigi lennujaamas kontrollib kolmanda riigi kodanikust reisija reisidokumente, tuleb käsitada isikuna, keda sihtliikmesriik on volitanud täitma piirikontrolli ülesandeid vastavalt Schengeni piirieskirjade artikli 7 lõikele 3 ja kellel on selleks piisavad volitused.
- 76 Sellega seoses täidavad esiteks, nagu ilmneb ka Schengeni piirieskirjade artikli 7 lõikest 1 koostoimes artikli 2 punktiga 13, piirikontrolliga seotud ülesandeid ainult piirivalveametnikud, kes on ametiisikud ja kelle suhtes kohaldatakse eelkõige nimetatud eeskirjadega kehtestatud reegleid. Schengeni piirieskirjade artikli 15 lõike 1 kohaselt on tegemist spetsiaalse ettevalmistuse ja nõuetekohase väljaõppe saanud professionaalidega. Lisaks tuleneb nende eeskirjade artikli 15 lõikest 2, et liikmesriigid peavad edastama komisjonile piirikontrolli eest vastutavate riigisiseste teenistuste loetelu.
- 77 Teiseks ilmneb Schengeni piirieskirjade artikli 7 lõikest 3, et kolmandate riikide kodanikke puudutav piirikontroll seisneb põhjalikus kontrollis, mis hõlmab muu hulgas reisidokumendi uurimist võltsimis- ja järeletegemise tunnuste avastamiseks; kontrollimist, et asjaomasel kolmanda riigi kodanikul on piisavalt elatusvahendeid, ning kontrollimist, et asjaomane kolmanda riigi kodanik, tema transpordivahend ja esemed, mida ta transpordib, ei ohusta tõenäoliselt ühegi liikmesriigi avalikku korda, sisejulgeolekut, rahvatervist ega rahvusvahelisi suhteid.
- 78 Mis aga puudutab lennuettevõtjaid, siis on nende ülesanne täiesti erinev sellest, mida peavad täitma piirivalveametnikud, kuna see seisneb – nagu ilmneb ka Schengeni konventsiooni artikli 26 lõike 1 punktist b – üksnes selle kontrollimises, kas nende veetaval välismaalasel on sihtliikmesriigi territooriumile sisenemiseks nõutavad reisidokumendid.
- 79 Eeltoodud kaalutlustest nähtub, et lennuettevõtjat või tema agenti ei saa käsitada ei isikuna, keda sihtliikmesriik on volitanud täitma piirikontrolli ülesandeid vastavalt Schengeni piirieskirjade artikli 7 lõikele 3, ega isikuna, kellel on selleks piisavad volitused.
- 80 Järelikult ei saa lennuettevõtja vastu otsuse nr 565/2014 alusel esitada nõuet reisija, kelle see lennuettevõtja lennureisist maha jättis, kuna sihtliikmesriigi ametivõimud ei lubanud tal oma territooriumile siseneda.
- 81 Eeltoodud kaalutlusi arvesse võttes tuleb teisele küsimusele vastata, et liidu õigust tuleb tõlgendada nii, et kui lennuettevõtja jätab ise või oma lähteliikmesriigi lennujaama esindajate ja agentide vahendusel reisija lennureisist maha, tuginedes sellele, et sihtliikmesriigi ametivõimud ei lubanud tal riiki siseneda, siis ei saa seda lennuettevõtjat käsitada isikuna, kes tegutseb nimetatud riigi harundina (*emanation of*

State), mistõttu kahju kannatanud reisija ei või lähteliikmesriigi kohtus tugineda selle lennuettevõtja vastu otsusele nr 565/2014, et saada hüvitist selle eest, et rikuti tema õigust siseneda sihtliikmesriiki ilma viimati nimetatud riigi väljastatud viisata.

Kolmas küsimus

- 82 Oma kolmanda küsimusega soovib eelotsusetaotluse esitanud kohus sisuliselt teada, kas liidu õigust ja eelkõige Schengeni piirieskirjade artiklit 13 tuleb tõlgendada nii, et sellega on vastuolus see, kui lennuettevõtja jätab kolmanda riigi kodaniku lennureisist maha, tuginedes sellele, et sihtliikmesriigi ametiasutused ei andnud sellele isikule luba oma territooriumile siseneda, ilma et nimetatud kodanikule oleks varem edastatud mingit kirjalikku põhjendatud otsust riiki mittelubamise kohta.
- 83 Sellega seoses on oluline toonitada, et vastavalt Schengeni piirieskirjade artikli 13 lõikele 2 võib kolmanda riigi kodanikule liikmesriigi territooriumile sisenemist keelata üksnes põhjendatud otsusega, milles märgitakse keeldumise täpsed põhjused ja mille on teinud selleks riigisisese kohaldatava õiguse alusel volitatud asutus ning mis on standardvormi kujul antud kolmanda riigi kodanikule, kes kinnitab selle vormiga sisenemiskeelu otsuse kättesaamist.
- 84 Sellest sättest tuleneb, et sisenemiskeelule kehtivad eriti ranged vorminõuded, mis on mõeldud eelkõige kaitseõiguste tagamiseks, nagu ilmneb ka Schengeni piirieskirjade artikli 13 lõikest 3, mille sõnastuse kohaselt on sisenemiskeelu saanud isikul õigus see otsus edasi kaevata.
- 85 Siit järeldub, et Schengeni piirieskirjade artikli 13 lõikega 3 on vastuolus see, kui olukorras, kus sisenemiskeelu otsust ei ole nende eeskirjade artikli 13 lõike 2 kohaselt vastu võetud ja teatavaks tehtud, võib lennuettevõtja reisija lennureisist mahajätmise põhjenduseks tugineda selle reisija vastu mis tahes otsusele sihtliikmesriigi territooriumile sisenemiseks loa andmata jätmise kohta, sest vastasel juhul jääks niisugune reisija ilma eeskätt võimalusest kasutada tõhusalt oma kaitseõigusi.
- 86 Eeltoodud kaalutlusi arvesse võttes tuleb kolmandale küsimusele vastata, et liidu õigust ja eelkõige Schengeni piirieskirjade artiklit 13 tuleb tõlgendada nii, et sellega on vastuolus see, kui lennuettevõtja jätab kolmanda riigi kodaniku lennureisist maha, tuginedes sellele, et sihtliikmesriigi ametiasutused ei andnud sellele isikule luba oma territooriumile siseneda, ilma et nimetatud kodanikule oleks varem edastatud mingit kirjalikku põhjendatud otsust riiki mittelubamise kohta.

Neljas küsimus

- 87 Oma neljanda küsimusega soovib eelotsusetaotluse esitanud kohus sisuliselt teada, kas määrust nr 261/2004 ja eelkõige selle artikli 2 punkti j tuleb tõlgendada nii, et kui lennuettevõtja jätab reisija lennureisist maha seetõttu, et viimane on esitanud mittetäielikud reisidokumendid, siis võtab niisugune lennureisist mahajätmine sellelt reisijalt nimetatud määrusega ette nähtud kaitse, või peab pädev kohus konkreetse juhtumi asjaolusid arvesse võttes hindama, kas nimetatud reisist mahajätmisel oli sellest sättest lähtudes mõistlik põhjus.
- 88 Sellega seoses tuleb kõigepealt märkida, et määruse nr 261/2004 kohaldamisala on kindlaks määratud artiklis 3, mille lõike 2 punktis a on ette nähtud, et nimetatud määrust kohaldatakse eelkõige reisijate suhtes, kellel on kinnitatud broneering liikmesriigi territooriumi lennujaamast väljuvale lennule ning ta ilmub registreerimisele ettenähtud korras ja märgitud ajaks, või kui aega ei ole märgitud, siis mitte hiljem kui 45 minutit enne teatavaks tehtud väljumisaega.
- 89 Järgmiseks tuleb märkida, et määruse nr 261/2004 artikli 4 „Lennureisist mahajätmine“ lõikes 3 on ette nähtud, et lennuettevõtja, kes on jätnud reisijad vastu nende tahtmist lennureisist maha, peab neile maksma hüvitist vastavalt selle määruse artiklile 7 ning abistama neid vastavalt selle määruse artiklitele 8 ja 9.

- 90 Lõpuks on lennureisist mahajätmine määratletud määruse nr 261/2004 artikli 2 punktis j kui reisijate lennukiga vedamisest keeldumine, kuigi reisija on ilmunud lennule artikli 3 lõikes 2 sätestatud tingimustel, välja arvatud juhul, kui lennureisist mahajätmiseks on mõistlikud põhjused, nagu tervis, ohutus või julgeolek või mittetäielikud reisidokumendid.
- 91 Käesoleva kohtuotsuse punktides 88–90 nimetatud sätete koostoimes analüüsimisest ilmneb, et kui reisija, kes vastab määruse nr 261/2004 artikli 3 lõikes 2 kehtestatud tingimustele, jäetakse vastu tema tahtmist lennureisist maha, siis on tal õigus saada tegutsevalt lennuettevõtjalt hüvitist ja abi, välja arvatud juhul, kui sellel lennureisist mahajätmisel oli mõistlik põhjus, näiteks see, et reisijal olid mittetäielikud reisidokumendid.
- 92 Määruse nr 261/2004 artikli 2 punktis j esinev sõnastus „välja arvatud juhul, kui lennureisist mahajätmiseks on mõistlikud põhjused“ on tõendiks sellest, et liidu seadusandja ei soovinud jätta lennuettevõtjale õigust reisidokumentide mittetäielikkust ise hinnata ja lõplikult tuvastada.
- 93 Seda tõlgendust kinnitab ka määruse nr 261/2004 põhjenduses 1 välja toodud eesmärk, milleks on tagada reisijate kaitstuse kõrge tase, mistõttu tuleb reisijatel olevaid õigusi tõlgendada laialt (vt selle kohta 4. oktoobri 2012. aasta kohtuotsus Rodríguez Cachafeiro ja Martínez-Reboredo Varela-Villamor, C-321/11, EU:C:2012:609, punkt 25).
- 94 Nimelt, kuna määruse nr 261/2004 eesmärk on eelkõige heastada tõsiseid raskusi ja ebamugavust, mida lennureisist mahajätmine reisijatele põhjustab, oleks nimetatud eesmärgiga, mis eeldab reisijate kaitstuse kõrget taset, vastuolus see, kui asjaomasele lennuettevõtjale antakse õigus hinnata ja otsustada ühepoolselt ja lõplikult, et konkreetset üksiku juhtumil on keeldumisel mõistlik põhjus, ning sellest tulenevalt jäetakse kõnesolevad reisijad ilma kaitsest, mis neile nimetatud määruse alusel tuleb anda.
- 95 Seega, kui lennureisist maha jäetud reisija pöördub kohtusse, on pädeva kohtu ülesanne kõiki konkreetse juhtumi asjakohaseid asjaolusid arvesse võttes hinnata, kas tema reisidokumendid võisid olla mittetäielikud ja kas lõppkokkuvõttes oli sellel lennureisist mahajätmisel mõistlik põhjus.
- 96 Käesoleval juhul ilmneb eelotsusetaotlusest, et põhikohtuasja hageja esitas lennukisse mineku hetkel lisaks oma broneeringule, passile ja kehtivale Küprose ajutisele elamisloale ka oma viisataotlusele antud kirjaliku vastuse, mille andis välja Rumeenia välisministeerium, kinnitades, et Rumeenia territooriumile sisenemiseks ei ole tal niisugust viisat vaja, ning sellele vastusele oli ta tuginenud heas usus. Euroopa Kohtu käsutuses olevast toimikust nähtub veel, et lennureisist mahajätmine toimus, ilma et lennuettevõtjal oleks olnud sisenemiskeelu otsust Schengeni piirieskirjade artikli 13 tähenduses või kinnitust, et Bukarestis asuvate Blue Airi maapealse teeninduse töötajate esitatud teave, kus oli märgitud, et lennukisse mineku korral ei lubata põhikohtuasja hagejal Rumeenia territooriumile siseneda, oli pärit ametiasutuselt, mis on pädev niisugust otsust tegema või andma selle kohta usaldusväärset teavet. Lennureisist mahajätmine näib oleva toimunud ka ilma, et kõiki tõendeid oleks kontrollitud võrreldes teabega, mis sisaldub asjakohastes andmebaasides ja mille alusel võis kinnitada, et otsuse nr 565/2014 kohaselt ei saanud Rumeenia ametiasutused niisugustel asjaoludel, nagu nähtub Euroopa Kohtu käsutuses olevast toimikust, keelduda põhikohtuasja hagejat lubamast oma territooriumile siseneda üksnes sel põhjusel, et tal ei olnud selle riigi viisat.
- 97 Niisugustel asjaoludel, mille täpsust peab kontrollima eelotsusetaotluse esitanud kohus, ei saa asuda seisukohale, et põhikohtuasjas arutlusel oleval lennureisist mahajätmisel võis olla mõistlik põhjus määruse nr 261/2014 artikli 2 punkti j tähenduses, kuivõrd esiteks ei näi selle keeldumise põhjuseks olevat mitte reisijale etteheidetav käitumine, vaid lennuettevõtja väär arusaam nõuetest, mis puudutavad kõnealuseks reisiks nõutavaid reisidokumente, millele vajaduse korral lisandub samuti väär teave sihtliikmesriigi tuvastamatult ametiasutuselt, ja teiseks näib, et seda viga oleks pidanud saama mõistlikult vältida.

98 Eeltoodud kaalutlustest lähtudes tuleb neljandale küsimusele vastata, et määrust nr 261/2004 ja eelkõige selle artikli 2 punkti j tuleb tõlgendada nii, et kui lennuettevõtja jätab reisija lennureisist maha, kuna see reisija esitas mittetäielikud reisidokumendid, ei saa niisugune lennureisist mahajätmine iseenesest jätta seda reisijat ilma nimetatud määruses ette nähtud kaitsest. Kui reisija pöördub kohtusse, on nimelt pädeva kohtu ülesanne kõiki konkreetse juhtumi asjakohaseid asjaolusid arvesse võttes hinnata, kas nimetatud lennureisist mahajätmisel oli sellest sättest lähtudes mõistlik põhjus või mitte.

Viies küsimus

99 Oma viienda küsimusega soovib eelotsusetaotluse esitanud kohus sisuliselt teada, kas määrust nr 261/2004 ja eeskätt selle artiklit 15 tuleb tõlgendada nii, et sellega on vastuolus lennuettevõtja tegevust ja/või teenuse osutamist puudutavates varem avaldatud üldtingimustes ette nähtud klausel, mis piirab lennuettevõtja vastutust või välistab selle, kui reisija jäetakse lennureisist maha väidetavalt mittetäielike reisidokumentide tõttu, jättes nimetatud reisija seega ilma ka õigusest võimalikule hüvitisele.

100 Määruse nr 261/2004 artikli 15 „Kohustustest loobumist käsitlev keeld“ lõikes 1 on ette nähtud, et selles määruses sätestatud lennuettevõtjate kohustusi reisijate ees ei või piirata ega nendest loobuda, eelkõige veolepingusse märgitava mööndus- või piirava klausliga.

101 Nimetatud määruse artikli 15 lõikes 2 on omakorda täpsustatud, et kui reisija suhtes sellist piiravat klauslit siiski kohaldatakse või kui reisijat ei teavitata korralikult tema õigustest ja ta on selle tulemusel võtnud vastu hüvitise, mis on väiksem käesolevas määruses ettenähtust, on reisijal ikkagi õigus vajalikele menetlustele pädevates kohtutes või ametiasutustes, et saada kätte täiendav hüvitis.

102 Sellega seoses, ja ilma et oleks vaja uurida küsimust, kas lennuettevõtja üldtingimusi – nagu neid, mida eelotsusetaotluse esitanud kohus oma küsimuses kirjeldab – peab käsitama osana veolepingust määruse nr 261/2004 artikli 15 lõike 1 tähenduses, tuleb märkida, et võttes arvesse selles sättes kasutatud määrsõna „eelkõige“, ja arvestades nimetatud sätte ja kogu määruse nr 261/2004 aluseks olevat lennureisijate kõrgendatud kaitse tagamise eesmärki, tuleb lisaks veolepingus – reisija allkirjastatud vastastikusel aktis – sisalduvatele eranditele tunnistada lubamatuks ka ja *a fortiori* need erandid, mis sisalduvad teistes lennuettevõtjalt pärinevates ühepoolsetes dokumentides, millele see lennuettevõtja kavatses tugineda asjaomaste reisijate suhtes.

103 Eeltoodud kaalutlustest lähtudes tuleb viiendale küsimusele vastata, et määrust nr 261/2004 ja eeskätt selle artiklit 15 tuleb tõlgendada nii, et sellega on vastuolus lennuettevõtja tegevust ja/või teenuse osutamist puudutavates varem avaldatud üldtingimustes ette nähtud ja reisijate suhtes kohaldatav klausel, mis piirab lennuettevõtja vastutust või välistab selle, kui reisija jäetakse lennureisist maha väidetavalt mittetäielike reisidokumentide tõttu, jättes nimetatud reisija seega ilma ka õigusest võimalikule hüvitisele.

Kohtukulud

104 Kuna põhikohtuasja poolte jaoks on käesolev menetlus eelotsusetaotluse esitanud kohtus pooleli oleva asja üks staadium, otsustab kohtukulude jaotuse liikmesriigi kohus. Euroopa Kohtule seisukohtade esitamisega seotud kulud, välja arvatud poolte kohtukulud, ei hüvitata.

Esitatud põhjendustest lähtudes Euroopa Kohus (kolmas koda) otsustab:

1. Euroopa Parlamendi ja nõukogu 15. mai 2014. aasta otsuse nr 565/2014/EL, millega kehtestatakse välispiiridel isikute kontrollimise lihtsustatud kord, mille alusel Bulgaaria, Horvaatia, Küpros ja Rumeenia tunnustavad ühepoolset teatavaid dokumente võrdväärseks oma riigi viisadega, mille nad on välja andnud oma territooriumilt läbisõiduks või kuni 90-päevaseks kavatsetavaks viibimiseks oma territooriumil mis tahes 180-päevase perioodi jooksul, ning millega tunnistatakse kehtetuks otsused nr 895/2006/EÜ ja nr 582/2008/EÜ, artikli 3 lõiget 1 tuleb tõlgendada nii, et sellel on vahetu õigusmõju ning sellest sättest tuleneb kolmandate riikide kodanikele õigusi, millele nad võivad sihtliikmesriigi vastu tugineda, eeskätt õigus, et selle liikmesriigi territooriumile sisenemiseks ei nõuta neilt viisat juhul, kui neil kodanikel on viisa või elamisluba, mis kuulub nende dokumentide nimekirja, mille tunnustamise kohustuse on nimetatud liikmesriik vastavalt sellele otsusele võtnud.
2. Liidu õigust tuleb tõlgendada nii, et kui lennuettevõtja jätab ise või oma lähteliikmesriigi lennujaama esindajate ja agentide vahendusel reisija lennureisist maha, tuginedes sellele, et sihtliikmesriigi ametivõimud ei lubanud tal riiki siseneda, siis ei saa seda lennuettevõtjat käsitada isikuna, kes tegutseb nimetatud riigi harundina (*emanation of State*), mistõttu kahju kannatanud reisija ei või lähteliikmesriigi kohtus tugineda selle lennuettevõtja vastu otsusele nr 565/2014, et saada hüvitist selle eest, et rikuti tema õigust siseneda sihtliikmesriiki ilma viimati nimetatud riigi väljastatud viisata.
3. Liidu õigust ja eelkõige Euroopa Parlamendi ja nõukogu 15. märtsi 2006. aasta määruse (EÜ) nr 562/2006, millega kehtestatakse isikute üle piiri liikumist reguleerivad ühenduse eeskirjad (Schengeni piirieskirjad), muudetud Euroopa Parlamendi ja nõukogu 26. juuni 2013. aasta määrusega (EL) nr 610/2013, artiklit 13 tuleb tõlgendada nii, et sellega on vastuolus see, kui lennuettevõtja jätab kolmanda riigi kodaniku lennureisist maha, tuginedes sellele, et sihtliikmesriigi ametiasutused ei andnud sellele isikule luba oma territooriumile siseneda, ilma et nimetatud kodanikule oleks varem edastatud mingit kirjalikku põhjendatud otsust riiki mittelubamise kohta.
4. Euroopa Parlamendi ja nõukogu 11. veebruari 2004. aasta määrust (EÜ) nr 261/2004, millega kehtestatakse ühiseeskirjad reisijatele lennureisist mahajätmise korral ning lendude tühistamise või pikaajalise hilinemise eest antava hüvitise ja abi kohta ning tunnistatakse kehtetuks määrus (EMÜ) nr 295/91, ja eelkõige selle artikli 2 punkti j tuleb tõlgendada nii, et kui lennuettevõtja jätab reisija lennureisist maha seetõttu, et viimane on esitanud mittetäielikud reisidokumendid, ei võta niisugune lennureisist mahajätmine iseenesest sellelt reisijalt nimetatud määrusega ette nähtud kaitset. Kui reisija pöördub kohtusse, on nimelt pädeva kohtu ülesanne kõiki konkreetse juhtumi asjakohaseid asjaolusid arvesse võttes hinnata, kas nimetatud lennureisist mahajätmisel oli sellest sättest lähtudes mõistlik põhjus või mitte.
5. Määrust (EÜ) nr 261/2004 ja eeskätt selle artiklit 15 tuleb tõlgendada nii, et sellega on vastuolus lennuettevõtja tegevust ja/või teenuse osutamist puudutavates varem avaldatud üldtingimustes ette nähtud ja reisijate suhtes kohaldatav klausel, mis piirab lennuettevõtja vastutust või välistab selle, kui reisija jäetakse lennureisist maha väidetavalt mittetäielike reisidokumentide tõttu, jättes nimetatud reisija seega ilma ka õigusest võimalikule hüvitisele.

Allkirjad

i — Käesoleva otsuse eestikeelse teksti sissejuhatavat osa on pärast selle elektroonilist avaldamist muudetud.